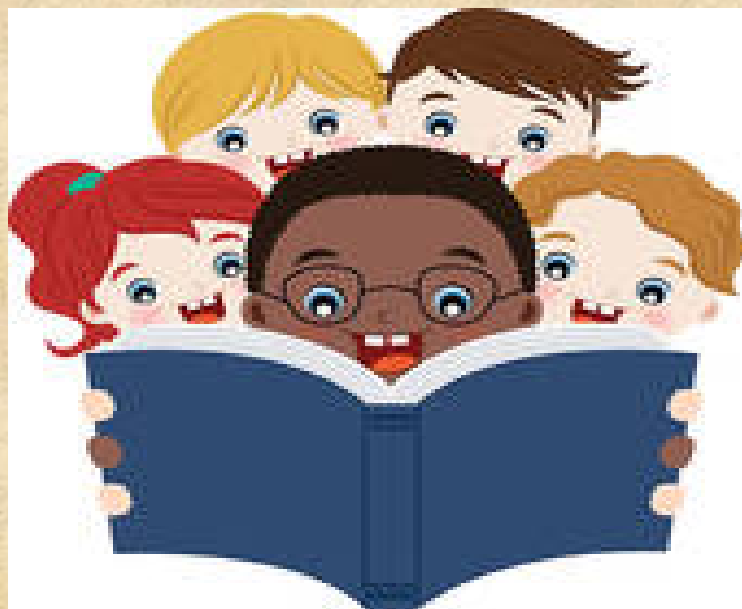

КОНВЕНЦИЈА О ПРАВИМА ДЕТЕТА

Буквар дечијих права

Љубивоје Ршумовић

За мене нема зиме,
зато не дижем галаму,
имам право на име
и право на тату и маму.

То мора да буде закон,
ту нема другог Бога,
зовем се тако и тако,
дете сам тога и тога.

Хвалим се, имам чиме,
свет је за мене сков`о,
имам право на име
и право на средње слово.

Најзначајнији документ за сву децу на свету је Конвенција о правима детета, коју је Генерална скупштина Уједињених нација усвојила 1989.године. Скоро све државе на планети су се договориле да права садржана у Конвенцији преточе у своје законе. Тако је и у Србији, а права детета су добила и важно место у уставу наше земље.

Нема основног права и права другог реда, јер су сва права детета међусобно испреплетана.

Требаш да знаш да ти права припадају, да ти их нико не додељује, ни родитељи, ни држава.

И, још једно важно правило – поштуј права других, вршњака и одраслих. То значи да имаш одговорност да своја права уживаш све док тиме не угрозиш неког другог и неко његово право.

1.

Ти си дете и за тебе важе права из ове Конвенције, док на твојој рођенданској торти не засветли 18 свећица.

2.

Нико ти права не може ускратити без обзира на то које си расе, боје коже, пола, у ког Бога верујеш, којим језиком говориш, како размишљаш, ког си националног или социјалног порекла, каквог си имовинског стања, какво ти је језичко или ментално здравље, ко су ти родитељи или ако уопште немаш родитеље.

3.

Сви поступци који се тебе тичу предузимаће се у најбољем интересу за тебе и држава ће водити бригу о теби уколико родитељи или старатељи то не чине.

4.

Држава је дужна да обезбеди испуњење права предвиђених конвенцијом.

5.

Држава је дужна да поштује начин на који те родитељи васпитавају и како брину о теби.

6.

Имаш право на живот и могућност да се развијаш.

7.

Имаш право да познајеш родитеље и да живиш са њима. Имаш право на име и држављанство.

8.

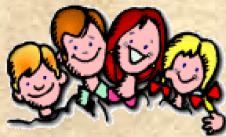
Држава мора да штити твоје име, држављанство и породичне везе.

9.

Имаш право да будеш са родитељима, осим ако је одвајање од њих боље за тебе. Ако не живиш са оба родитеља, имаш право да одржаваш контакт са њима све док је то безбедно за тебе.

10.

Ако си одвојен од родитеља, а желиш да будеш са њима, државне границе за тебе не постоје.

11.

Нико нема права да те држи ван твоје домовине, уколико ти то не желиш.

12.

Имаш право да слободно изразиш своје мишљење и да ти се посвети дужна пажња.

13.

Имаш право да тражиш, примаш и саопштаваш информације и идеје које те занимају.

14.

Имаш право да верујеш или не верујеш у Бога и да те родитељи усмеравају у одговарајућем правцу.

15.

Твоји другови и ти имате право да се мирно окупљате и удружујете.

16.

Нико нема право да се меша у твоју приватност и да ти руши част и углед.

17.

Имаш право да тражиш информације и материјале који те интересују, а држава је обавезна да ти обезбеди уколико није штетно по тебе.

18.

Твоји родитељи требају да се брину о теби, а држава да им помогне у томе.

19.

Нико нема право да те злоставља, а у супротном, држава треба да те заштити.

20.

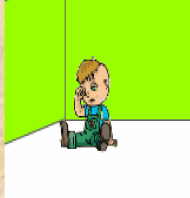
Уколико се деси да останеш без родитеља, држава ће ти обезбедити нормалан развој и опстанак.

21.

Уколико дођеш у ситуацију да требаш да будеш усвојен, обавеза државе је да нађе друге родитеље који теби највише одговарају.

22.

Уколико једног дана дођеш у ситуацију да си избеглица, држава ће ти омогућити несметан опстанак или развој.

23.

Ако си физички и/или ментално ометен у развоју, имаш иста права као и остали и имаш право на посебну бригу.

24.

Од самог рођења држава је дужна да ти пружи најбољу могућу здравствену заштиту.

25.

Ако држава непосредно води рачуна о теби, она ће стално да проверава како ти је.

26.

Имаш право на социјалну заштиту и осигурање.

27.

Родитељи су првенствено дужни да ти обезбеде одговарајући животни стандард, а држава има обавезу да им у томе помогне.

28.

Држава ти обезбеђује бесплатно завршавање основне школе, а уколико желиш и приступ вишем образовању у складу са твојим способностима.

29.

Школе требају да те припреме за активан живот, унапреде менталне и физичке способности, развију поштовање људских права.

30.

Уколико си припадник верске, језичке или етничке мањине, имаш право на своју културу, веру и језик.

31.

Имаш право на слободно време, на игру и одмор, као и да учествујеш у културним и уметничким активностима.

32.

Држава је дужна да те заштити од рада који је штетан за твоје здравље, образовање и развој, и да одреди минималну старост запошљавања.

33.

Имаш право да будеш заштићен од препродавања и коришћења дроге. Држава мора да спречи да те користе за производњу и промет дрога.

34.

Нико нема право да те сексуално искоришћава, да те наводи на порнографију и проституцију.

35.

Бићеш заштићен од отмице, продаје или трговине и никоме није дозвољено да те користи као робље.

36.

Нико не сме да те искоришћава ако ти то не желиш и ако је штетно за твоју добробит.

37.

Не смеш бити злостављан и незаконито ухапшен, затворен. Нема смртне казне и доживотне, ако си затворен, одвојен си од одраслих робијаша и можеш да виђаш породицу.

38.

Уколико имаш мање од 15 година, имаш право да не учествујеш у рату.

39.

Уколико си био мучен, злостављан или жртва неког облика искоришћавања, имаш право на одговарајућу помоћ државе.

40.

Уколико си у сукобу са законом, имаш право на поступак који ће поштовати твоја права која су предвиђена овом Конвенцијом (достојанство, осећање личне вредности, вођење рачуна о твом узрасту и потреби друштвеног укључивања након издржавања казне).